

POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

JUDr. Ilona Jančářová, Ph.D.

Jaro 2008

A stylized silhouette of a mountain range in shades of teal, located at the bottom right of the slide.

VÝVOJ A MEZINÁRODNÍ SOUVISLOSTI

- ◆ NEPA (National Environmental Policy Act) – USA 1969
- ◆ Směrnice Rady ES o zhodnocení vlivů určitých veřejných a soukromých projektů na životní prostředí č. 85/337/EC ze dne 27. června 1985, novelizovaná č. 97/11/EC (Směrnice EIA)
- ◆ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (Směrnice SEA)
- ◆ Úmluva o hodnocení vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států - Espoo 1991
- ◆ Úmluva Evropské hospodářské komise OSN o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

- ◆ zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí ve znění z.č. 93/2004, 163/2006, 186/2006, 216/2007 Sb.
- ◆ vyhl.č. 457/2001 Sb., o odborné způsobilosti a úpravě některých dalších otázek souvisejících s posuzováním vlivů na životní prostředí
- ◆ vyhl.č. 353/2004 Sb., kterou se stanoví bližší podmínky osvědčení o odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví, postup při jejich ověřování a postup při udělování a odnímání osvědčení

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

- ◆ z.č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu
- ◆ z.č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v posledním znění
- ◆ zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí

SOUVISEJÍCÍ PRAMENY PRÁVA

- ◆ z.č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů v platném znění
- ◆ z.č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech
- ◆ z.č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech
- ◆ z.č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí
- ◆ předpisy na ochranu utajovaných skutečností
- ◆ složkové předpisy na ochranu životního prostředí

CÍL EIA

- ◆ včlenit ochranu životního prostředí do rozvojových projektů a programů a politiku ochrany životního prostředí inkorporovat do rozhodovacích procesů.

ÚČEL EIA

- ◆ získat objektivní odborný podklad pro vydání rozhodnutí podle zvláštních předpisů (stavební zákon, vodní zákon, horní zákon apod.)
- ◆ zajistit, aby v rozhodovacích procesech byly zvažovány zájmy ochrany životního prostředí

EIA - POJEM

EIA -

nástroj pro komplexní systémové zkoumání vlivu lidské činnosti na životní prostředí, jehož základem je zhodnocení veškerých předpokládaných přímých i nepřímých důsledků určitého záměru na životní prostředí s cílem navrhnout variantu představující optimální kombinaci ekologických, ekonomických i sociálních nákladů a užitků.

ZÁKLADNÍ POJMY

- ◆ Koncepce – strategie, politiky, plány nebo programy zpracované nebo zadané orgánem veřejné správy a následně orgánem veřejné správy schvalované nebo ke schválení předkládané
- ◆ Dokumentace - zpráva o vlivech zamýšlené aktivity na životní prostředí, jejíž obsah i rozsah je určen zákonem, resp. na základě zákona
- ◆ Posudek - odborná zpráva zpracovaná oprávněnou osobou hodnotící dokumentaci z hlediska její úplnosti, správnosti použitých metod, variantnosti řešení apod.
- ◆ Stanovisko - závěrečná zpráva o vlivech zamýšlené činnosti na životní prostředí vydávaná na základě dokumentace, posudku, protokolu z veřejného projednání a vyjádření k nim uplatněných orgánem příslušným k posouzení.
- ◆ Záměr – stavby, činnosti a technologie uvedené v příloze č. 1
- ◆ Oznamovatel - každý, kdo hodlá provádět záměr (též navrhovatel)
- ◆ Příslušný úřad - Ministerstvo životního prostředí nebo orgán kraje v přenesené působnosti, v jehož územně správním obvodu je navržen záměr nebo pro jehož územně správní obvod je zpracovávána koncepce

ZÁKLADNÍ POJMY

- ◆ Veřejnost - jedna nebo více fyzických nebo právnických osob
- ◆ Občanské sdružení - sdružení založené postupem stanoveným v zákoně č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů v platném znění, registrované u Ministerstva vnitra, a subjekty založené podle zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech
- ◆ Dotčený správní úřad – správní úřad, který hájí zájmy chráněné zvláštními právními předpisy a jehož územně správní obvod alespoň zčásti tvoří dotčené území
- ◆ Dotčené území – území, jehož životní prostředí a obyvatelstvo by mohlo být závažně ovlivněno provedením záměru

VÝCHOZÍ PRINCIPY

- ◆ prevence
- ◆ zajištění trvale udržitelného rozvoje
- ◆ princip včlenění ochrany životního prostředí do plánovacích a rozhodovacích procesů
- ◆ vědomí vzájemných souvislostí mezi ekonomickými aktivitami a jejich následky na životní prostředí

PŘEDMĚT POSUZOVÁNÍ

Posuzování vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví podléhají zákonem vymezené

- a) Záměry
- b) Koncepce

Z hlediska územního rozsahu vlivu posuzovaných aktivit právní úprava rozlišuje:

- a) záměry a koncepce, jejichž důsledky na životní prostředí nepřesahují státní hranice
- b) záměry a koncepce, jejichž důsledky na životní prostředí mohou přesahovat státní hranice

PŘEDMĚT POSUZOVÁNÍ

- ◆ a) záměry uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu kategorii I a změny těchto záměrů, pokud změna záměru vlastní kapacitou nebo rozsahem dosáhne příslušné limitní hodnoty, je-li uvedena; tyto záměry a změny záměrů podléhají posuzování vždy,
- ◆ b) změny záměru uvedeného v příloze č. 1 k tomuto zákonu kategorii I, pokud má být významně zvýšena jeho kapacita a rozsah nebo pokud se významně mění jeho technologie, řízení provozu nebo způsob užívání a nejedná-li se o změny podle písmene a); tyto změny záměrů podléhají posuzování, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení,
- ◆ c) záměry uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu kategorii II a změny těchto záměrů, pokud změna záměru vlastní kapacitou nebo rozsahem dosáhne příslušné limitní hodnoty, je-li uvedena, nebo pokud má být významně zvýšena jeho kapacita a rozsah nebo pokud se významně mění jeho technologie, řízení provozu nebo způsob užívání; tyto záměry a změny záměrů podléhají posuzování, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení,
- ◆ d) záměry uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu, které nedosahují příslušných limitních hodnot, jsou-li uvedeny (dále jen "podlimitní záměr") a příslušný úřad stanoví, že budou podléhat zjišťovacímu řízení; tyto záměry podléhají posuzování, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení,
- ◆ e) stavby, činnosti a technologie, které podle stanoviska orgánu ochrany přírody vydaného podle zvláštního právního předpisu 2a) mohou samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti; tyto stavby, činnosti a technologie podléhají posuzování, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení,

PŘEDMĚT POSUZOVÁNÍ

Výjimky ze záměrů:

Předmětem posuzování podle tohoto zákona není záměr, o kterém rozhodne vláda v případě:

- nouzového stavu, stavu ohrožení a válečného stavu,
- z naléhavých důvodů obrany
- z důvodů plnění mezinárodních smluv,
- kdy záměr slouží k bezprostřednímu odvrácení důsledků nebo ke zmírnění nepředvídatelné události, která by mohla vážně ohrozit zdraví, bezpečnost, majetek obyvatelstva nebo životní prostředí.

O záměrech, které podléhají posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice České republiky tak nelze stanovit.

PŘEDMĚT POSUZOVÁNÍ

- ◆ a) koncepce, které stanoví rámec pro budoucí povolení záměrů uvedených v příloze č. 1, zpracovávané v oblasti zemědělství, lesního hospodářství, myslivosti, rybářství, nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami, energetiky, průmyslu, dopravy, odpadového hospodářství, telekomunikací, cestovního ruchu, územního plánování, regionálního rozvoje a životního prostředí včetně ochrany přírody, koncepce, u nichž nutnost jejich posouzení, s ohledem na možný vliv na životní prostředí, vyplývá ze zvláštního právního předpisu, a dále koncepce spolufinancované z prostředků fondů Evropských společenství; tyto koncepce podléhají posuzování vždy, pokud je dotčené území tvořeno územním obvodem více než jedné obce,
- ◆
- ◆ b) koncepce podle písmene a), u nichž je dotčené území tvořeno územním obvodem pouze jedné obce, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení podle § 10d,
- ◆
- ◆ c) změny koncepcí podle písmen a) a b), pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení podle § 10d.

PŘEDMĚT POSUZOVÁNÍ

Výjimky z koncepcí:

Předmětem posuzování podle tohoto zákona nejsou

- a) koncepce zpracovávané pouze pro účely obrany státu,
- b) koncepce zpracovávané pro případ mimořádných událostí, při kterých dochází k závažnému a bezprostřednímu ohrožení životního prostředí, zdraví, bezpečnosti nebo majetku osob,
- c) finanční a rozpočtové koncepce.

ORGÁNY PŘÍSLUŠNÉ K POSOUZENÍ VLIVŮ

◆ MŽP

- ◆ orgán kraje v přenesené působnosti, v jehož územně správním obvodu je navržen záměr

POSTUP PŘI POSUZOVÁNÍ VLIVŮ ZÁMĚRŮ

1. Etapa – **oznámení**
2. Etapa – **zjišťovací řízení**
3. Etapa – **dokumentace**
4. Etapa – **posudek**
5. Etapa – **veřejné projednání**
6. Etapa – **stanovisko k posouzení vlivů**

POSTUP PŘI POSUZOVÁNÍ VLIVŮ KONCEPCE

1. Etapa – **oznámení koncepce**
2. Etapa – **zjišťovací řízení**
3. Etapa – **návrh koncepce a vyhodnocení vlivů koncepce**
4. Etapa – **veřejné projednání návrhu koncepce**
5. Etapa – **stanovisko k návrhu koncepce**
6. Etapa – **schválení a zveřejnění koncepce**
7. Etapa – **sledování a rozbor vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví**

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ PRO POSUZOVÁNÍ VLIVŮ

Zvláštní ustanovení platí pro:

- ♦ posuzování vlivů na životní prostředí přesahující hranice ČR (§ 11 a násl.)
- ♦ posuzování vlivů politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace na životní prostředí - postupuje podle stavebního zákona a v rozsahu podle § 10i zákona č. 100/2001 Sb.
- ♦ regulační plán, který stanoví podmínky pro provedení záměru podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu - posuzuje se jako záměr (§ 10i z.č. 100/2001 Sb.)
- ♦ posuzování vlivů regulačního plánu v ostatních případech (§ 72 – 75 SZ) – rozlišuje se posuzování regulačního plánu pořizovaného z podnětu a pořizovaného na žádost
- ♦ posuzování vlivů koncepce na životní prostředí, která je zpracovávána ústředním správním úřadem podle zvláštního zákona a jež je předkládána vládě ke schválení - zajišťuje ministerstvo ZP podle § 10j zákona č. 100/2001 Sb.
- ♦ posuzování vlivů na životní prostředí v územním řízení v případě, že příslušným úřadem je krajský úřad a varianty řešení záměru z hlediska umístění záměru se nezpracovávají (§ 91 SZ) – postupuje se podle zákona č. 100/2001 Sb. a SZ
- ♦ koncepci nebo záměr, který může samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti (§ 45 h a násl.z.č. 114/1992 Sb. – postupuje se podle zákona č. 100/2001 Sb., pokud § 45i ZOPK nestanoví jiný postup

ZÁSADY POSUZOVÁNÍ VLIVŮ ZÁMĚRŮ

- ◆ Zásada výběru aktivit podléhajících proceduře EIA
- ◆ Zásada komplexnosti a variantnosti řešení
- ◆ Zásada včasnosti
- ◆ Zásada účasti odborníků
- ◆ Zásada účasti veřejnosti
- ◆ Zásada odborné kontroly neboli dvoustupňovitosti
- ◆ Zásada závaznosti/nezávaznosti stanoviska pro rozhodovací řízení

ZÁSADY POSUZOVÁNÍ VLIVŮ ZÁMĚRŮ

I. Zásada výběru aktivit podléhajících proceduře EIA

- a) taxativní vyjmenování aktivit na seznamu
- b) předběžná hodnotící procedura
- c) kombinace předchozích

ZÁSADY POSUZOVÁNÍ VLIVŮ ZÁMĚRŮ

II. Zásada komplexnosti a variantnosti řešení

Posuzují se:

- vlivy na
 - veřejné zdraví
 - životní prostředí (rostliny, živočichy, ovzduší, vodu, půdu ekosystémy apod.)
 - jejich vzájemné působení a souvislosti
- vlivy přímé i nepřímé
- vlivy provedení i neprovedení záměru
- vlivy záměru „od kolébky až do hrobu“
- běžný provoz i možné havárie
- opatření k předcházení nepříznivým vlivům
- požadavky na zpracování variant řešení

ZÁSADY POSUZOVÁNÍ VLIVŮ ZÁMĚRŮ

III. Zásada včasnosti

Procedura EIA musí předcházet vydání rozhodnutí podle stavebního zákona nebo zvláštních předpisů.

ZÁSADY POSUZOVÁNÍ VLIVŮ ZÁMĚRŮ

IV. Zásada účasti odborníků

Dokumentaci a posudek na ni mohou vypracovávat pouze fyzické osoby, které jsou držiteli autorizace.

Podmínky udělení autorizace:

- bezúhonnost
- plná způsobilost k právním úkonům
- praxe v oboru v délce nejméně 3 let
- odborná způsobilost

Zvláštní odborná způsobilost pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví – osvědčení uděluje MZd

ZÁSADY POSUZOVÁNÍ VLIVŮ ZÁMĚRŮ

V. Zásada odborné kontroly neboli dvoustupňovitosti

1. stupeň – dokumentace
2. stupeň – posudek

ZÁSADY POSUZOVÁNÍ VLIVŮ ZÁMĚRŮ

VI. Zásada účasti veřejnosti

Formy účasti:

- a) každý - tj. jednotlivé osoby fyzické nebo právnické a skupiny těchto osob
- b) občanské sdružení a obecně prospěšná společnost, jejímž předmětem činnosti je ochrana veřejných zájmů

Způsoby účasti:

- nahlížet do zveřejněných dokumentů
- možnost zaslat písemné vyjádření k oznámení, k dokumentaci a k posudku
- účast na veřejném projednání posudku a současně dokumentace
- jako účastník navazujících řízení podle zvláštních předpisů při naplnění stanovených podmínek (§ 23 odst. 9)

ZÁSADY POSUZOVÁNÍ VLIVŮ ZÁMĚRŮ

VII. Zásada závaznosti/nezávaznosti stanoviska pro rozhodovací řízení

U staveb, činností a technologií slouží stanovisko jako odborný podklad pro správní rozhodnutí, vydávaná podle ustanovení zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu, popřípadě dalších právních předpisů. Bez stanoviska nelze vydat rozhodnutí, nutná k provedení záměru. Znění stanoviska samo o sobě však není pro rozhodování závazné, při svém rozhodování však správní úřad bere vždy v úvahu jeho obsah.

Platnost stanoviska je 2 roky, lze ji prodloužit.